

STUDIEPLAN FOR UTDANNING I SOSIALT ENTREPRENØRSKAP

STUDIEÅR 2026 - 2027
STUDENTVERSJON

THOMMY ANDRESEN
KBT FAGSKOLE
Sorgenfriveien 9, 7031 Trondheim

23 sider og vedlegg

Innhold

1. Generelt om Høyere yrkesfaglig utdanning for Sosialt Entreprenørskap.....	2
1.1 Hva er Sosialt entreprenørskap.....	2
1.2 Utdanningens bakgrunn og yrkesrelevans.....	2
2. Formelt om utdanning for Sosialt entreprenørskap v/ KBT Fagskole.....	3
2.1 Om utdanningen.....	3
2.2 Studiets oppbygging.....	3
3. Vurdering- og evalueringsformer.....	18
3.1 Vurdering underveis.....	19
3.2 Eksamen: avsluttende vurdering.....	21
Kilder.....	23
Vedlegg.....	24
Eksamensreglement KBT fagskole.....	24
1. Grunnleggende prinsipper og virkeområder.....	24
2. Universelt eksamensreglement.....	24
3. Vurderingsoversikt (brukes i studieplan).....	31
Til studentene.....	32
Slik vurderes du hos oss.....	32
KBT Fagskole grunnpillarer.....	36
Overordnede læringsutbyttebeskrivelser.....	36
Kompendium kildeliste for SEN022P.....	40

1. Generelt om Høyere yrkesfaglig utdanning for Sosialt Entreprenørskap

1.1 Hva er Sosialt entreprenørskap

Sosialt entreprenørskap er en form for ledelse som bygger på sosiale og miljømessige resultater fremfor utelukkende tradisjonelle bedrifts- eller samfunnsøkonomiske prinsipper. En såkalt dobbel- og trippel bunnlinje modell hvor målet er å utvikle og- eller iverksette innovative og bærekraftige forretningsmodeller, for å løse samfunnsproblemer og drive sosiale forbedringer lokalt og Internasjonalt.

Mange brenner for å gjøre en forskjell i verden, og ser andre løsninger enn det som finnes i dag, og som Sosial Entreprenør arbeider man på en måte som samsvarer med god forretningsdrift, men bruker mer kreative- og løsningsfokuserte tilnærminger med mål om å skape sosial verdi, og ikke bare økonomisk fortjeneste.

Et profesjonell Sosialt entreprenørskap kan være både ideelt og kommersielt, og innta mange ulike former, alt fra å etablere sosiale og økonomiske bærekraftige bedrifter, til å drive med Intraprenørskap i eksisterende organisasjoner, offentlige institusjoner eller samarbeide med andre for å skape en større positiv påvirkning i samfunnet.

1.2 Utdanningens bakgrunn og yrkesrelevans

Sosialt entreprenørskap har etablert seg som et felt, støttet av norske statlige tilskudd siden 2011 i kampen mot fattigdom og sosial ekskludering. Til tross for eksisterende utdanningstilbud på alle nivåer, påpekte en rapport fra Nordisk ministerråd fra 2015 en generell mangel på kunnskap om sosialt entreprenørskap, spesielt blant offentlige myndigheter, noe som indikerer et tydelig behov for mer omfattende utdanning.

For å tette dette gapet har KBT Fagskole utviklet et unikt, NOKUT-godkjent 60 studiepoengs fagskoleutdanning innen sosialt entreprenørskap. Utdanningen gir bred teoretisk og praktisk kompetanse, og lærer studentene å skape innovative virksomheter som løser sosiale problemer, skaper sosial verdi og bidrar til bærekraftig utvikling i en verden i rask endring. Sosial innovasjon og entreprenørskap

er stadig mer avgjørende for å møte samfunnsutfordringer innen områder som økonomi, sikkerhet og velferd.

2. Formelt om utdanning for Sosialt entreprenørskap v/ KBT Fagskole

2.1 Om utdanningen

Utdanningen i sosialt entreprenørskap ved KBT Fagskole, ble akkreditert av NOKUT desember 2022, og kandidater som fullfører utdanningen, får 60 studiepoeng og oppnår «fagskolegrad» i henhold til forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning § 5-5.

Utdanningstilbudet oppfyller fagskolelovens krav til et utdanningstilbud på fagskole ved gradsbetegnelse “Fagskolegrad” i henhold til NOKUTs krav.

2.2 Studiets oppbygging

2.2.1 Praktisk pedagogisk tilnærming

Lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) stiller flere spesifikke krav til utdanningens praktiske tilnærming og yrkesrelevans for å sikre at studentene blir kvalifisert for direkte deltakelse i arbeidslivet:

Loven slår fast at fagskoleutdanning skal være praksisnær og gi kompetanse som studenten kan ta i bruk for å løse oppgaver i arbeidslivet uten behov for ytterligere opplæringstiltak etter endt studium. (§§ 3, 4, Lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) 2019)

Pedagogisk tilnærming

Undervisningen i Sosialt entreprenørskap gjennomføres som *seminar*, framfor *forelesninger*. Der sistnevnte legger vekt på overføring av informasjon, er *seminar* en pedagogisk tilnærming som vektlegger å aktivisere studentene (Hansen 2025).

Utdanningen i Sosialt entreprenørskap er praksisnær ved at vi kombinerer teori med praktiske øvinger i seminarene. For enkelte fag vil det være nødvendig å vekte en teoretisk tilnærming for et best mulig læringsutbytte, og som et verdifullt utgangspunkt for andre praktiske fag (se: neste kapittel). Videre, vil tradisjonelle teorifag undervises med støtte i praktiske modeller og øvinger med tett veiledning fra lærere. Dette gir samtidig verdifull praktisk erfaring med viktige verktøy og programvare.

Kunnskap og ferdigheter opparbeides gjennom konkrete problemstillinger som studentene jobber med. Dette kan være caseoppgaver, praktiske problemstillinger eller at de bruker egne erfaringer som grunnlag for oppgaveløsning.

I teoretiske tema, hvor praktiske oppgaver ikke har relevans, vil seminarene etterstrebe å være et simulert fagmiljø der den praktiske tilnærmingen oppnås ved muntlige diskusjoner og refleksjon i plenum eller gruppevis.

Selvstendig fordypning og mulig utenlandsopphold

I avslutningen av studiet vil studentene gjennomføre en faglig fordypning i samarbeid med en sosial aktør (SEN027P).

I denne fordypningen gjennomfører studentene et praktisk arbeid, der de vil avdekke, dokumentere og kommunisere effekten av aktivitet fra en sosial aktør.

Arbeidet bygger videre på et teoretisk emne (SEN026T), og gir praktisk innsikt og erfaring med sosialt entreprenørskap.

I denne delen er det også mulig å ha praksisopphold ved en utenlandsk organisasjon, i samarbeid med fagskolen.

2.2.2 Emner og læringsutbyttebeskrivelser (LUB'er)

Fagene er bygget opp trinnvis, slik at studentene gradvis får den kunnskapen og de ferdighetene de trenger for å bli en effektive ledere for endring og sosial effekt.

Studentene skal ha de verktøyene de trenger for å tenke samfunnsentreprenørielt i møte med sosiale problemstillinger. Studentene lærer å identifisere sosiale problemer, utvikle innovative løsninger, og implementere dem i praksis.

Faginndelingene er beskrevet med overordnede Læringsutbyttebeskrivelser (LUB'er), samt underliggende LUB'er, spesifikt til fagene (akkreditert av NOKUT). Under hvert emne finner du emnebeskrivelse, spesifisert kunnskapsmål, ferdighetsmål og kompetansemål, som samlet sett skal bidra til å oppfylle det totale læringsutbyttet for utdanningen.

Høst Semester: august – desember

Samfunnsentreprenørskap - SEN021T – 7,5

Samfunnsentreprenørskap handler ikke bare om å etablere nye virksomheter, men også om å initiere og drive frem endringer som adresserer samfunnsutfordringer gjennom innovative løsninger og tverrsektorielt samarbeid.

Dette faget gir studentene en praksisnær og faglig forankret innføring i samfunnsentreprenørskap som verktøy for sosial endring. De blir kjent med sentrale begreper som sosialt entreprenørskap, intraprenørskap og sosial innovasjon, og lærer hvordan slike tilnærminger kan brukes til å løse samfunnsutfordringer og skape bærekraftig utvikling – både lokalt og globalt.

Gjennom teori, caser, gruppeaktiviteter og møter med sosiale virksomheter og samfunnsagenter får studentene innsikt i hvordan man kan identifisere sosiale behov, utvikle ideer og omsette dem i løsninger som skaper verdi for fellesskapet. Emnet gir også verktøy for å forstå og sammenligne tradisjonelt og sosialt entreprenørskap, og gir rom for refleksjon over egen rolle som endringsaktør i møte med sosiale, kulturelle og miljømessige utfordringer.

Et hovedmål med emnet er at studentene skal lære å trekke paralleller og se forskjeller mellom tradisjonelt entreprenørskap og entreprenørskap med sosialt fokus. Emnet skal gi studentene forståelse for hvordan det sosiale perspektivet kommer inn i begrepet entreprenørskap, hva som kjennetegner samfunnsentreprenørskap, og hvilken plass dette har i samfunnet i dag. Videre skal emnet gi innsikt i samfunnsentreprenørskapets potensial som drivkraft for sosial endring og bærekraftig utvikling i fremtiden.

Studentene får gjennom dette grunnlaget for å utvikle et samfunnsagentisk perspektiv – der initiativ, ansvar og verdibasert ledelse står sentralt.

Overordnet LUB'er:

- (K) Ha kunnskap om historisk utviklingen av entreprenørskap og sosiale entreprenører i ulike roller.
- Ha innsikt i ulike kunnskaps perspektiver innen sosialt entreprenørskap.
- (F) Kunne kartlegge en situasjon, identifisere behov for endringer og tiltak
- (G) Ha forståelser av utvikling av sosiale problemer og behov.

Kunnskap

- Grunnleggende kunnskap om samfunnsentreprenørskap som ideologi, fagfelt og praksis, inkludert sosialt entreprenørskap, intraprenørskap og sosial innovasjon – nasjonalt og internasjonalt.
- Kjennskap til historiske utviklingslinjer, sentrale begreper og teorier innen samfunnsentreprenørskap, og hvordan disse anvendes i møte med sosiale og miljømessige utfordringer.
- Forståelse for hvordan sosiale virksomheter identifiserer behov og skaper sosial verdi, blant annet gjennom utvikling av bærekraftige forretningsmodeller.
- Kunnskap om ulike former for samfunnsbehov og entreprenørielle tilnærminger til hvordan disse kan møtes gjennom innovasjon, tverrsektorielt samarbeid og verdiskaping.
- Innsikt i menneskelig handling og samfunnsagentens rolle i å utvikle løsninger og drive endringsarbeid i komplekse samfunnssystemer.

Ferdigheter

- Identifisere og beskrive sentrale kjennetegn ved samfunnsentreprenørielle initiativ, og vurdere deres bærekraft og samfunnsmessige verdi på generelt nivå.
- Analysere forskjeller og likheter mellom tradisjonelt og sosialt entreprenørskap, og reflektere over konsekvensene av ulike entreprenørielle tilnærminger.
- Kartlegge ulike typer sosiale behov, og vurdere hvordan disse kan danne grunnlag for innovative løsninger og sosial verdiskaping.
- Drøfte samfunnsentreprenørskapets rolle i samfunnet, og reflektere over hvordan feltet kan bidra til fremtidig sosial og bærekraftig utvikling.
- Anvende faglige begreper og teorier på praksis nær case.

Generell Kompetanse

- Reflektere over samfunnsentreprenørskapets betydning og muligheter, og forstå hvordan det kan bidra til sosial endring og bærekraftig utvikling.
- Bevisstgjøre og vurdere egen rolle som samfunnsagent, og ta stilling til etiske og verdimessige perspektiver i møte med samfunnsutfordringer.
- Omsette innsikt i sosiale behov til konkret handling og verdiskaping, med fokus på samarbeid, inkludering og nytenkning.
- Anvende teoretisk kunnskap i møte med praksis, og formidle forståelse for hvordan samfunnsentreprenørielle initiativ utvikles i virkelige situasjoner og samfunnskontekster.
- Bidra til engasjement og dialog om sosial innovasjon og samfunnsansvar, og formidle ideer som inspirerer til deltakelse og fellesskapsorientert handling.

Litteratur

Kompendium: Kompendium_SEN021T_25.pdf (Se: Appendiks for kildeliste).

Kreativitet, Innovasjon & Strategi - SEN022P – 7,5

Faget skal gi kunnskap om grunnleggende teori og kreativ tenkning rundt entreprenørskap, sosial innovasjon og samskaping for å kunne utvikle innovative løsninger på sosiale utfordringer i samfunnet. I tillegg gir faget grunnleggende kunnskap i de viktigste strategiske retningene for utvikling og markedstilpassing av samfunnsentreprenørielle løsninger.

Faget bygger på teoretiske modeller og praktiske øvelser for å bygge kunnskap gjennom praktiske sammenhenger.

Overordnet LUB'er:

- (K) Ha kunnskap om grunnleggende teori og kreativ tenkning rundt entreprenørskap, sosial innovasjon og samskaping
 - (F) Kunne anvende erfaringsbasert kunnskap og kreative metoder for å videreutvikle tilnærmingene
 - (G) Ha utviklet evne til nytenkning og handlingskompetanse for å kunne gi medmennesker nødvendig støtte for å styrke deres autonomi og livskraft
- **Kunnskap**
 - o Kunnskap om grunnleggende teori og kreativ tenkning
 - o Kjennskap til overordnet strategisk teori

- o Forstå viktigheten av strategi for å realisere samfunnsentreprenørielle løsninger.
- **Ferdigheter**
 - o Du kan gjennomføre kreative idéprosesser for utvikling av innovative løsninger
 - o Du forstår språk og uttrykk, tilhørende faget
 - o Kunne anvende strategiske prinsipper for å tilpasse løsninger til markedet.
- **Kompetanse**
 - o Kunne bidra til utvikling av innovative løsninger på sosiale utfordringer i samfunnet.
 - o Kunne kritisk reflektere over bruken av kreativitet, innovasjon og strategi i sosialt entreprenørskap.
 - o Kunne kommunisere ideer og løsninger på en overbevisende måte.

Litteratur

Vinnende verdiforslag - hvordan skape produkter og tjenester som kundene vil ha (Greg Bernarda, Alex Osterwalder, Yves Pigneur, Alan Smith)

Business Model Canvas

(Greg Bernarda, Alex Osterwalder, Yves Pigneur, Alan Smith)

Kompendium_Strategi_SEN022P v1 (Se: Appendiks for kildeliste)

Videoer fra NDLA

Bransjeanalyse – ekstern analyse

PESTEL – ekstern analyse

Intern analyse - Markedsføring og ledelse 2

Situasjonsanalyse - Markedsføring og ledelse 2

Kommunikasjon og Etisk ledelse- SEN023T – 10

Faget gir kunnskaper og ferdigheter innenfor etiskledelse og kommunikasjon;

Lederroller og lederstil, motiverende adferd og situasjonsavhengig ledelse i en etisk kontekst.

Kommunikasjon er selve verktøyet for utøvelsen av ledelse, og i dette faget lærer du i

tillegg hvordan du kan kommunisere på en bedre måte og nå fram med din egen forståelse, og klokskap gjennom å forstå og motivere mennesker.

Overordnet LUB'er:

- (K) Ha kunnskap om kommunikasjon og mellommenneskelige relasjoner.
- (K) Ha kunnskap om grunnleggende etisk teori
- (F) Kunne reflektere kritisk om egen og andres fag utøvelse i samarbeid på ulike arbeidsområder
- (G) Ha utviklet evne til nytenkning og handlingskompetanse for å kunne gi medmennesker nødvendig støtte for å styrke deres autonomi og livskraft
- (G) Ha utviklet en etisk grunnholdning og positivt menneskesyn i samspill med andre.
- (G) Ha utviklet god relasjonskompetanse med forståelse for hva som bidrar til en positiv og likeverdig relasjon
- (G) Ha forståelse for hva rollen som sosial entreprenør innebærer, herunder ansvar, oppgaver, etiske prinsipper, begrensninger og juridiske rammer.

- **Kunnskap**

- o Kunnskap om grunnleggende teori, modeller og begreper for kommunikasjon og ledelse
- o Grunnleggende lover og forutsetninger som gjelder for en organisasjon
- o Personalledelse, rutiner og håndtering av enklere personalsaker

- **Ferdigheter**

- o Du får øving i hvordan du kan tolke situasjonen på en god måte
- o Ferdigheter i å lytte involverende og aktivt for å forstå mere i kommunikative situasjoner
- o Anvendelse av teori for å løse praktiske problemer

- **Kompetanse**

- o Du vil få kompetanse i å løse problemer basert på god kommunikasjon
- o Du forstår hvordan du kan løse problemer gjennom motivasjon
- o kunne utvikle arbeids- og kommunikasjonsmetoder, styringsrammer og andre relevante ledelsesverktøy for utøvelse av egen lederrolle, med fordypning innenfor eget fagområde

Litteratur

Kommunikasjon for ledere og organisasjoner

Av Jan Ketil Arnulf (red), Peggy Simcic Brønn (red)

Støttelitteratur:

Utforsk bedriftskulturer - Kultur og kommunikasjon (SR-SRL vg2) - NDLA

Organisasjonskultur - Sosiologi og sosialantropologi - NDLA

Kompendium: Edgar Scheins Modeller for Organisasjonskultur: En Diagnostisk Analyse med Moderne Medieeksempler

Vår Semester: januar – juli

Entreprenørskap og styring- SEN024PT – 10

Kurset er praktisk/teoretisk og gir en grunnleggende innføring i resursstyring, hvor du vil lære sentrale begreper, modeller samt hvordan disse henger sammen i et økonomisk perspektiv.

I dette faget er ressurser sett i et økonomisk perspektiv, enten dette er i form av penger eller andre knappe ressurser som grunnlag for styring og beslutninger.

Kurset har en praktisk tilnærming og gir deg kunnskap og verktøy for å analysere, planlegge og ta strategiske valg basert på økonomisk informasjon i en virksomhet.

Overordnet LUB:

- (K) Ha innsikt i ulike kunnskapsperspektiver innen sosialt entreprenørskap.
- (F) Kunne kartlegge en situasjon, identifisere behov for endringer og tiltak
- (F) Kunne finne fram til og anvende kunnskap om relevant lovverk og rettspraksis, samt anvende dette ved initiering av sosialt entreprenørskap
- (G) Ha forståelse for hva rollen som sosial entreprenør innebærer, herunder ansvar, oppgaver, etiske prinsipper, begrensninger og juridiske rammer.
- (G) Ha forståelse av hvilke faktorer som påvirker livskvalitet hos personer med alvorlige helsemessige og sosiale utfordringer

• Kunnskap

- o Kunnskap om grunnleggende bedriftsøkonomisk teori med de viktigste nøkkelbegrepene og modeller.
- o Kunnskap om bruk av økonomisk informasjon for å finne, vurdere situasjonen strategisk.
- o Kunnskap om enkle modeller for investeringsanalyse og kapitalbehov
- o Kunnskap om lønnsomhets- og likviditetsanalyser

- **Ferdigheter**
 - o Kan innhente, vurdere og henvise til relevant informasjon og fagstoff om økonomi.
 - o Kan anvende ulike metoder for produktkalkulasjon og budsjettering.
 - o Kan gjennomføre enkle analyser av investeringer og kapitalbehov.
 - o Kan gjennomføre grunnleggende lønnsomhets- og likviditetsanalyser.
 - o Beregne sentrale nøkkeltall og ta strategiske valg
- **Kompetanse**
 - o Har en grunnleggende forståelse for økonomiske problemstillinger i en bedrift.
 - o Kan anvende økonomisk kunnskap som beslutningsgrunnlag og i praktiske sammenhenger.
 - o ha utviklet en etisk grunnholdning som ivaretar god forretningsskikk og moral i økonomistyringen av bedriften

Litteratur

Bedriftsledelse by Kioto Villalobos-Sánchez (9788279972266)

Business Model Canvas

(Greg Bernarda, Alex Osterwalder, Yves Pigneur, Alan Smith)

Videoer fra:

Ser-vi-etter: <https://www.ser-vi-etter.no/etablering>

Enkel Eksamen: <https://www.enkeleksamen.no>

Nettverk og samspill- SEN025T – 7,5

Dette faget gir en pragmatisk og praksisnær tilnærming til nettverk og samspill i kultur og samfunn, med et tydelig fokus på hvordan menneskelige handlinger, relasjoner og samarbeid kan bidra til å løse problemer og skape sosial verdi. Studenten skal utvikle forståelse for rollen som samfunnsentreprenør, samfunnsagent og bedriftsutvikler, og for hvordan samspill og strategiske relasjoner er avgjørende i arbeid med sosial utvikling.

Kjernen i emnet er sosial kapital – forstått som verdien som ligger i nettverk, tillit, normer og gjensidige relasjoner. Sosial kapital gjør det lettere å mobilisere ressurser, utvikle samarbeid og skape handlingsrom for sosial innovasjon. Emnet løfter derfor også fram betydningen av god strategisk ressursforvaltning, der relasjoner,

kompetanse og samarbeid forstås som sentrale ressurser i utviklingen av bærekraftige samfunnsprosjekter. Dette er i tråd med den mest brukte forståelsen av sosial kapital som nettverk, normer og tillit som gjør koordinert handling lettere, og med Schiefloes vektlegging av hvordan sosiale nettverk og sosial kapital etableres, vedlikeholdes og er avgjørende for hvordan organisasjoner fungerer.

Gjennom en kombinasjon av teoretiske perspektiver og praktisk oppgaveløsning skal studentene utvikle ferdigheter i å identifisere, bygge og styrke relasjoner og samspill som bærer samfunnsprosjekter fram. Emnet belyser dette fra flere nivåer: hvordan den enkelte inngår i relasjonelle prosesser, hvordan innovasjonsteam kan utvikles gjennom komplementær kompetanse, erfaring og rolleforståelse, hvordan nettverk kan mobiliseres strategisk, og hvordan organisasjoner kan forankres i samfunnet gjennom samarbeid, ressurstilgang og samfunnsmessig relevans. Slik dekker emnet essensen av hvorfor nettverk og samspill er avgjørende i samfunnsentreprenørskap: fordi varige samfunnsendringer sjelden skapes alene, men gjennom evnen til å utvikle og forvalte relasjoner på en klok, produktiv og målrettet måte og bygge legitimitet i storsammfunnet.

Overordnet LUB'er:

- (K) Ha innsikt i tverrfaglig og tverrprofesjonelt samarbeid.
- Ha kunnskap om kommunikasjon og mellommenneskelige relasjoner.
- Ha innsikt i ulike kunnskapsperspektiver innen sosialt entreprenørskap.
-
- (F) kunne bygge positive tillitsvekkende relasjoner til brukere/kunder og oppdragsgivere
- Kunne reflektere kritisk om egen og andres fagutøvelse i samarbeid på ulike arbeidsområder
- Kunne anvende erfaringsbasert kunnskap og kreative metoder for å videreutvikle tilnærmingene
-
- (G) Ha forståelse for hva rollen som sosial entreprenør innebærer, herunder ansvar, oppgaver, etiske prinsipper, begrensninger og juridiske rammer.
- Ha utviklet en etisk grunnholdning og positivt menneskesyn i samspill med andre.
- Ha utviklet god relasjonskompetanse med forståelse for hva som bidrar til en positiv og likeverdig relasjon

- **Kunnskap**

har kunnskap om sosial kapital som faglig begrep, og om hvordan nettverk, tillit, normer og gjensidighet fungerer som ressurser i samfunnsentreprenørskap
har kunnskap om hvordan relasjoner, samspill og samarbeid påvirker utviklingen av innovasjonsteam, strategiske nettverk og organisasjoner
har innsikt i hvordan organisasjoner kan skape samfunnsforankring gjennom samarbeid, ressursmobilisering og samfunnsmessig relevans

- **Ferdigheter**

kan identifisere, analysere og styrke relasjoner og samspill som bærer samfunnsprosjekter fram
kan vurdere hvordan komplementær kompetanse, erfaring og rolleforståelse kan brukes strategisk i utviklingen av innovasjonsteam
kan analysere hvordan nettverk og samarbeid kan mobiliseres for å styrke en virksomhets idé, ressursgrunnlag og samfunnsforankring

- **Kompetanse**

- har utviklet forståelse for hvordan sosial kapital og relasjonell kompetanse bidrar til å skape sosial verdi og varige samfunnsendringer
- har utviklet bevissthet om egen rolle som samfunnsagent i samspill med andre mennesker, team, nettverk og organisasjoner
- kan se betydningen av tillit, samarbeid og strategisk ressursforvaltning som grunnlag for bærekraftig samfunnsentreprenørskap

Litteratur

Bok: Schiefloe, Per Morten (2022). Sosiale landskap og sosial kapital. Nettverk og nettverksforskning. 2. utgave. Universitetsforlaget AS

Bokkapittler:

Erving, Goffman (2014). Vårt rollespill til daglig. "The presentation of self in everyday life". S.24 - 173. Pax Forlag. Vårt rollespill til daglig : en studie i hverdagslivets dramatikk

Mead, George Herbert (1937). Mind Self and society. Part III The self. The university of Chicago press

Mead, George Herbert

Verdibasert metode- SEN026T – 7,5

Metodefaget er rettet mot å bygge pålitelige systemer for måling og dokumentasjon av sosial effekt («Social impact»). Faget er basert på samfunnsvitenskapelig metode

og skal gjøre studentene i stand til å kvantifisere, eller på annen måte synliggjøre effekt av arbeid innenfor sosialt entreprenørskap på en konsistent og pålitelig måte. Dette er et viktig bidrag til å forstå sosialt entreprenørskap, samt kunne dokumentere effekt for interessenter og offentlige institusjoners økonomiske bidrag.

Overordnet LUB:

- (K) Ha innsikt i ulike kunnskapsperspektiver innen sosialt entreprenørskap.
- (K) Ha kunnskap om grunnleggende teori og kreativ tenkning rundt entreprenørskap, sosial innovasjon og samskaping
- (K) Ha innsikt i erfaringsbaserte kunnskapstradisjoner og posisjoner
- (F) Kunne identifisere sosiale problemer
- (F) Kunne kartlegge en situasjon, identifisere behov for endringer og tiltak
- (G) Ha forståelse for betydningen av levekår og hvordan det påvirker hverdagslivet.
- (G) Ha utviklet en etisk grunnholdning og positivt menneskesyn i samspill med andre.

- **Kunnskap:**

- o Ha kunnskap om samfunnsvitenskapelig metode relevant for måling og dokumentasjon av sosial påvirkning.
- o Ha forståelse for utfordringer og muligheter knyttet til pålitelig måling av sosial påvirkning innenfor sosialt entreprenørskap.
- o Ha kunnskap om ulike metoder samt forutsetninger for å synliggjøre effekten av sosialt entreprenørskap.

- **Ferdigheter:**

- o Kunne anvende samfunnsvitenskapelig metode for å designe og implementere pålitelige systemer for måling av sosial påvirkning.
- o Kunne kvantifisere, eller på annen måte synliggjøre, effekten av arbeid innenfor sosialt entreprenørskap på en konsistent og pålitelig måte.
- o Kunne kritisk vurdere ulike metoder for måling av sosial påvirkning.
- o Kunne dokumentere og kommunisere resultater av måling av sosial påvirkning til ulike interessenter.

- **Kompetanse:**

- o Kunne bidra til en dypere forståelse av sosialt entreprenørskap gjennom dokumentasjon av sosial påvirkning.
- o Kunne argumentere for betydningen av systematisk måling av sosial påvirkning for interessenter og offentlige institusjoner.

- o Kunne kritisk reflektere over etiske aspekter ved måling og dokumentasjon av sosial påvirkning.

Litteratur

En enklere metode, Larsen, 2017

Roadmap for Social Impact (Centre for Social Impact, UNSW Sidney)
Ramia, I., Powell, A., Stratton, K., Stokes, C., Meltzer, A., Muir, K. (2021).

Principles of Social Value - Social Value International
www.socialvalueinternational.org

Støttelitteratur

Roadmap to outcomes measurement, Your step-by-step guide to planning, measuring and communicating social impact. Centre for Social Impact.

Fordypning i sosial påvirkning- SEN027P – 10

Fordypningsoppgaven skal skje i sammenheng med praksis. Sosialt entreprenørskap avhenger av å påvise effekter utover det som kan måles i penger.

Parallelt med av teorien og verktøyene fra «Metode», skal studentene kartlegge og dokumentere den sosiale påvirkningen, praksisstedet gir til samfunnet.

Dette vil gi studentene verktøy for å kunne avdekke, dokumentere og kommunisere effekten av sosiale foretak som samfunnsrettet entreprenørskap for viktige interessenter.

Overordnet LUB:

- (K) Ha innsikt i ulike kunnskapsperspektiver innen sosialt entreprenørskap.
- (K) Ha kunnskap om grunnleggende teori og kreativ tenkning rundt entreprenørskap, sosial innovasjon og samskaping
- (F) Kunne kartlegge en situasjon, identifisere behov for endringer og tiltak
- (F) Kunne gjennomføre en analyse og utforme en plan med entreprenørielle tilnærminger
- (G) Ha forståelse for betydningen av levekår og hvordan det påvirker hverdagslivet.

- (G) Ha utviklet god relasjonskompetanse med forståelse for hva som bidrar til en positiv og likeverdig relasjon
- **Kunnskap:**
 - o Ha innsikt i metoder for å måle sosial påvirkning i praksis.
 - o Forstå viktigheten av effektdokumentasjon i sosialt entreprenørskap.
- **Ferdigheter:**
 - o Kunne avdekke viktige faktorer for måling av sosial virkning i praksis
 - o Kunne kartlegge og dokumentere sosial påvirkning i praksis.
 - o Kunne kommunisere effekten av sosiale foretak til ulike interessenter.
- **Kompetanse:**
 - o Kan kritisk reflektere over utfordringer og muligheter ved å måle sosial påvirkning i praksis.
 - o Kan bidra til å styrke sosiale foretaks evne til å dokumentere og kommunisere sin samfunnsnytte.

Litteratur

En enklere metode, Larsen, 2017

Roadmap for Social Impact (Centre for Social Impact, UNSW Sidney)
Ramia, I., Powell, A., Stratton, K., Stokes, C., Meltzer, A., Muir, K. (2021).

Principles of Social Value - Social Value International
www.socialvalueinternational.org

Støttelitteratur

Roadmap to outcomes measurement, Your step-by-step guide to planning, measuring and communicating social impact. Centre for Social Impact.

2.2.4 Omfang og organisering i timer

I beregning av tid brukt på studium er det lagt til grunn et konservativt estimat, basert på at fagskole undervises på nivå 5 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring u.å.). For Bachelor

(nivå 6) er et studiepoeng beregnet til ~27-30 timer (European Credit Transfer and Accumulation System 2026). I beregningen er det lagt til grunn 85% av et bachelor studiepoeng, som tilsvarer ~19-22 timer pr. Studiepoeng som en mere realistisk arbeidsbelastning for et enkelt studiepoeng (Trædal 2020).

I tillegg er det lagt vekt på at undervisningstiden i størst mulig grad er praktisk tilrettelagt.

Oppsummert timefordeling:

	sum		
Anbefalt tlirettel. Læringsakt. i timer:	Forelesninger/film materiale (timer)	60	289
	Veiledning	23	
	Seminarer (timer)	206	
Selvstendig arbeid	Selvstudium/Lesing	285	1091
	Skriving	60	
	Oppgaver/øving	133	
	Eksamen	188	
	Prosjekter/praksis	124	
	Praktisk arbeid	180	
Totalt arbeidsbelastning		1259	
			av
Totalt , avrundet		1260	1380
Antall uker		38	
Ukentlig arbeidsbelastning (Nedre)		32	
Ukentlig arbeidsbelastning (Øvre)		36	
Ukentlig arbeidsbelastning (Aktiviteter)		33,1	
Timeantall mål:		1380	

3. Vurdering- og evalueringsformer

Reguleringer om vurdering og eksamen er fastsatt i fagskolens forskrift kapittel 4 og fagskoleloven § 21. Eksamen og andre vurderinger skal gjennomføres slik at studentenes kunnskaper, ferdigheter og generelle kompetanse prøves og vurderes

på en upartisk og faglig betryggende måte. Vurderingen skal sikre det faglige nivået i utdanningen, samt veilede, motivere og utvikle studenten. Den skal vise og dokumentere studentens læringsutbytte i forhold til de utbyttene som er formulert for de enkelte emner og utdanningen som helhet, og studentenes helhetlige kompetanse etter fullført utdanning. Et annet sentralt formål med vurderinger er å informere samfunnet, arbeidslivet og utdanningsinstitusjoner om hvilken kompetanse studenten har oppnådd.

I utdanningen er det valgt vurderings- og evalueringsformer som vil gi både studenten og undervisningspersonalet et grunnlag til å vurdere i hvilken grad studenten viser selvstendighet og ansvarlighet i arbeidsprosessen. Vurdering av studentens faglige prestasjoner har til hensikt å beskrive studentens oppnådde kompetanse, informere om hvordan utviklingen i prosessen ligger an, og gi informasjon underveis om hva studenten bør ha fokus på. Læringsutbyttebeskrivelser og skriftlige retningslinjer (herunder kriterier for praksismappe og andre vurderingsskjema) er det som ligger til grunn for samtlige vurderinger.

Det skilles mellom to hovedtyper av vurdering: vurdering underveis og avsluttende vurdering.

3.1 Vurdering underveis

Vurderingen underveis blir ivaretatt av faglærere og skolekontakt gjennom obligatorisk arbeid spesifisert for det enkelte emne. Underveisvurderinger har til hensikt å gi studenten og læreren informasjon om studentens kompetanse og hvordan arbeidet og veiledningen videre bør foregå. Her vurderes kvaliteten på arbeidet med hensyn til hva som er gjort bra og hva som bør forbedres. Det vektlegges å gi utfyllende beskrivelser på hvorfor det er vurdert som det er gjort, og konkrete råd til forbedringer og hva studenten bør fokusere på videre. Dette følger fagskolens mål om vurdering for læring, og er også en del av veiledningen. Underveisvurderinger vil ikke karakterfastestest, men bedømmes med form av veiledning eller bestått/ikke bestått.

3.1.1 Veiledning

Der det er aktuelt for det enkelte fag, skal veiledningen sikre at studenten har forståelse for utviklingen av kunnskaper, ferdigheter og kompetanse og

sammenhengen mellom disse, for å kunne støtte studentens læringsbehov. Fagskolen vil gi studentene veiledning og tilbakemeldinger for aktuelle fag, både i form av obligatoriske aktiviteter og i undervisning og webinar, for å sørge for at studentene er på rett vei og jobber på en måte som vil tilfredsstille kravene for å oppnå læringsutbyttet.

Dokumentert veiledning

I fag med arbeidskrav, vil disse vurderes godkjent/ikke godkjent med begrunnelser fra faglærer. Begrunnelse vil formidles skriftlig eller som lyd/videofil. Unntak kan være ved samlinger og praksis hvor muntlige tilbakemeldinger er hensiktsmessig. Tilbakemeldinger skal ha en konstruktiv form slik at studenten veiledes til å forbedre arbeidet.

3.1.3 Individuell veiledning

I gjennomføring av eksamen, for fag der dette er aktuelt, eller der det ikke er ordinær undervisning (selvstendig gjennomført læring), har studenter enkelt- eller gruppevis mulighet for 3 x 45 minutter veiledning knyttet til eksamensrelaterte henvendelser. Dette vil f.eks. Gjelde for fordypningsoppgaver.

Ved behov kan student og skolekontakt ytterlige avtale individuell veiledning for å drøfte tilbakemeldinger i lag. Hensikten med dette er å kunne gi studentene tett oppfølging på deres nivå og studieprogresjon.

Veiledning, studiesituasjon

På ordinært nivå, kan studenten be om 2 x 30 minutter veiledning i forhold til den enkeltes studiesituasjon. Totalt en time til sammen med veiledning. Studenten har selv ansvar for å ta kontakt med skolekontakt og avtale individuell veiledning.

3.1.4 Studentdemokrati

På første samlingsuke vil det også bli demokratisk valg av tillitsvalgt og vara for klassen, som også vil være studentrepresentant med vara i fagskolens styre og eventuelt andre aktuelle møter/sammenhenger som har betydning for studentene.

Representantene vil få opplæring i rollens rutiner, plikter og rettigheter.

Representanten skal bidra til å sikre studentdemokratiet og tale for studentenes behov og rettigheter. Studentene har mulighet til å ta opp saker eller gi bekymringsvarsel anonymt til representanten, som tar saken videre til aktuell person, rektor eller styret. Det er rektor/styret som kaller inn representanten til styremøter og evt. andre møter/sammenhenger.

På første samling vil det også bli valgt to studentrepresentanter med vara til fagskolens lokale klagenemnd. Representantene vil få opplæring i rollens rutiner, plikter og rettigheter, og vil få innkalling til behandling av klagesaker i nemnda.

En time per samling blir satt av til klassens time. Klassens time er studentenes anledning til å diskutere læringsmiljø, utfordringer, innspill til det praktiske, faglige eller pedagogiske opplegget, behov for forbedringstiltak og annet de ønsker å ta opp. Studentrepresentanten eller faglærer tar med evt. saker videre til gjeldende person(er), rektor eller styret. Ved innkalling til styremøter skal styreleder sikre at studentene får komme med saker til agendaen for møtet ved at studentrepresentanten samler inn innspill og videresender.

Fagskolen skal legge til rette for opprettelse av et studentorgan dersom studentene ønsker det. Det vil bli gitt informasjon om dette på første samling. Studentene har rett til å melde seg inn i Organisasjonen for norske fagskolestudenter.

3.2 Eksamen: avsluttende vurdering

Som student er man automatisk oppmeldt til eksamen i hvert emne. Unntak er der hvor emnebeskrivelsen forutsetter obligatoriske arbeidskrav. Da vil studenten være kvalifisert når disse er tilfredsstillende bestått.

Vurderingsformer som benyttes er som følger:

- o Mappeeksamen
- o Hjemmeeksamen (tidsavgrenset)
- o Muntlig eksamen
- o Praktisk vurdering og praksisrapport

- o Kombinasjoner av ovennevnte

Valg av vurderingsform, omfang, hjelpemidler og vurderingsuttrykk fastsettes i emnebeskrivelsen, presentert på læringsplattform.

Alle eksamener vurderes i én av to former: Bestått/ikke bestått eller karakter A – F, der A er den høyeste vurderingen.

Se forøvrig eksamensreglement i eget dokument.

Kilder

- «European Credit Transfer and Accumulation System». 2026. *Wikipedia*.
https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=European_Credit_Transfer_and_Accumulation_System&oldid=1345552713 (11 mai 2026).
- Hansen, Tor Ivar. 2025. «seminar». *Store norske leksikon*. <https://snl.no/seminar> (15 mai 2026).
- «Lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven)». 2019.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-08-28?q=fagskoleloven> (9 april 2024).
- «Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring». *Nokut*.
<https://www.nokut.no/norsk-utdanning/nasjonalt-kvalifikasjonsrammeverk-for-livslang-laring/> (11 mai 2026).
- Trædal, Torkjell. 2020. «Korter ned arbeidstiden». *Khrono.no*.
<https://www.khrono.no/korter-ned-arbeidstiden/526801> (11 mai 2026).

Vedlegg

Eksamensreglement KBT fagskole

1. Grunnleggende prinsipper og virkeområder

Eksamensreglementet danner grunnlaget for en forutsigbar profesjonell praksis, i tråd med forskrift, likebehandling og arbeidsmiljø. Fagskolens vurderings- og eksamensordninger bygger på prinsippene om likebehandling, forutsigbarhet, faglig kvalitet og studentenes ansvar for egen progresjon.

Studenter forventes å sette seg inn i gjeldende eksamensreglement, emnebeskrivelser og studieplan. Individuelle erfaringer, avtaler eller tilrettelegging i ett studium eller emne gir ikke automatisk rettigheter i andre studier eller emner.

Eksamensreglementet utfyller gjeldende forskrift for fagskolen. Ved motstrid går forskriften foran.

2. Universelt eksamensreglement

1 Formål og virkeområde

Dette reglementet gjelder for alle vurderinger og eksamener ved fagskolen, uavhengig av studieprogram, emne, vurderingsform og undervisningsmodell.

2 Studentens ansvar

Studenten har ansvar for:

- ✓ å sette seg inn i gjeldende eksamensreglement
- ✓ å følge frister og krav som fremgår av *emnebeskrivelse* og *studieplan*
- ✓ å arbeide jevnt og systematisk med eksamensarbeid gjennom hele emnets varighet. Jf. Studieplan og omfavn og organisering av timer og forventet egenarbeid som heltid/deltidsstudent.
- ✓ å varsle og dokumentere forhold som kan påvirke gjennomføring av eksamen innen satte frister

Manglende kjennskap til reglement, frister eller krav gir ikke grunnlag for særordninger.

3 Vurderingsformer

Fagskolen benytter følgende vurderingsformer:

- o Mappeeksamen
- o Hjemmeeksamen (tidsavgrenset)
- o Muntlig eksamen
- o Praktisk vurdering og praksisrapport
- o Kombinasjoner av ovennevnte

Valg av vurderingsform, omfang, hjelpemidler og vurderingsuttrykk fastsettes i emnebeskrivelsen.

4 Mappeeksamen – forventninger

Ved mappeeksamen forventes det at:

- o studenten arbeider kontinuerlig med mappen fra emnets oppstart. Se studieplan for antall timer forventet egenarbeid
- o utkast, arbeidskrav og obligatoriske leveranser inngår som del av progresjonen
- o slik sett skal mappen i hovedsak skal være ferdigstilt siste uken av eksamensperioden, og primært benyttes til forbedring, struktur og kvalitetssikring

5 Standardisert utsettelse ved tilrettelegging – mappeeksamen

For å sikre likebehandling gjelder følgende **standardutsettelser**, dersom emnet åpner for utsettelse:

Emnets varighet	Standard utsettelse
-----------------	---------------------

5–6 uker	5 kalenderdager
----------	-----------------

7–10 uker	7 kalenderdager
-----------	-----------------

Emnets varighet Standard utsettelse

11–16 uker

14 kalenderdager

Utsettelse utover dette gis kun ved dokumentert og godkjent gyldig forfall i tråd med forskriften.

6 Progresjon og sykdom ved mappeeksamen

Ved mappeeksamen forutsettes det at studenten arbeider kontinuerlig med eksamensarbeidet fra emnets oppstart, i tråd med studieplan, læringsutbyttebeskrivelser og forventet omfang av egenarbeid som heltids- eller deltidsstudent. Utkast, arbeidskrav og obligatoriske leveranser inngår som del av denne progresjonen, og mappen skal i hovedsak være ferdigstilt siste uken av eksamensperioden, som primært er ment for forbedring, struktur og kvalitetssikring.

Sykdom eller annet gyldig fravær kort tid før innleveringsfrist gir derfor ikke i seg selv grunnlag for utsettelse dersom studenten på dette tidspunktet ikke har arbeidet med eller har noe å levere i mappen. Eventuell utsettelse vurderes individuelt og kan kun gis der dokumentert sykefravær har hatt reell betydning for studentens mulighet til å arbeide med eksamen over tid. Ved godkjent behov for utsettelse vil denne som hovedregel være begrenset til **2–3 arbeidsdager. I praksis betyr det over helgen for eksamen avlagt torsdag/fredag.**

Dersom utsettelse innvilges, må studenten være kjent med at besvarelsen ikke nødvendigvis vil inngå i ordinær sensur, men kan bli vurdert ved neste sensurperiode.

7 Hjemmeeksamen (1–2 dager)

Ved tidsavgrenset hjemmeeksamen gjelder:

- o ingen automatisk utsettelse
- o Ved særskilte behov Jf. Fagskoleforskriften § 3-3. *Permisjon og tilrettelegging* kan studenten ha krav på tilrettelegging.

Eksamens varighet Standard utsettelse ved tilrettelegging

1 dag (24 timer) **+6 timer** (totalt 30 timer)

2 dager (48 timer) **+10–12 timer** (totalt 58–60 timer)

- o akutt sykdom må varsles umiddelbart per telefon eller e-post
- o legeattest må leveres innen tre dager

Ved godkjent forfall regnes eksamen som ikke avlagt og teller ikke som forsøk. Og studenten vil få anledning til å ta en ny eksamen ved et senere tidspunkt.

8 Muntlig eksamen som alternativ eller supplement

Fagskolen kan tilby muntlig eksamen:

- o som alternativ ved godkjent tilrettelegging
- o som supplement ved særskilt behov for å vurdere læringsutbytte
- o Som en del av eksamensformen

Muntlig eksamen er ikke en rettighet, men et faglig vurdert tiltak.

9 Tilrettelegging og sykdom ved eksamen – dette gjelder

Tilrettelegging er individuelle tiltak for studenter med dokumentert behov som påvirker din evne til å gjennomføre eksamen på ordinær måte, for eksempel:

- o Utsettelse for mappe- eller hjemmeeksamen
- o Muntlig eksamen
- o Andre individuelle tilpasninger etter behov med bakgrunn i dokumentasjon (som varige/langvarige forhold – universell utforming)

Dette kan blant annet gjelde:

- o dokumenterte funksjonsnedsettelse
- o lese- og skrivevansker (for eksempel dysleksi)
- o dokumenterte konsentrasjons- eller oppmerksomhetsvansker

- o andre varige eller langvarige forhold som omfattes av prinsippene for universell utforming

Tilrettelegging gis etter søknad og dokumentasjon, og skal kompensere for utfordringer – **ikke senke faglige krav eller gi ekstra faglig arbeidstid**.

Tilrettelegging gjelder for det enkelte emnet og gir ikke automatisk rettigheter i andre emner eller studier.

Akutt sykdom

Ved **akutt sykdom** i tilknytning til eksamen (for eksempel influensa, feber, akutte fysiske eller psykiske tilstander) må dette varsles umiddelbart. Legeattest eller tilsvarende dokumentasjon må leveres innen fastsatt frist. Akutt sykdom kan gi grunnlag for **begrenset utsettelse**, i tråd med eksamensreglementet. Lett ubehag, forkjølelse eller «uggen form» regnes ikke som gyldig grunn for utsettelse.

Langvarig sykdom

Ved **langvarig eller alvorlig sykdom** som påvirker studieprogresjonen over tid, kan det søkes om tilrettelegging eller lengre utsettelse. Slike saker vurderes individuelt og krever dokumentasjon. I noen tilfeller kan permisjon være mer aktuelt enn utsettelse av eksamen.

Manglende dokumentasjon eller manglende varsling innen frist gir normalt ikke grunnlag for tilrettelegging eller utsettelse.

10 Frister, innlevering og forsøk

- Innleveringsfrister er formelle retningslinjer og en siste mulig tid for å innlevere arbeid og eksamener. Eksamenssystemet stenger ved fristens utløp
- tekniske problemer på studentens side er ikke er gyldig forfall. Studenten er selv ansvarlig for å sikre at de har fungerende systemer og tilstrekkelig kvalitet på pc (eventuelt lån pc) til gjennomføring av studiet og dets forventninger og krav
- hvis læreplattformen er nede, har studenten et ansvar for å ta kontakt med administrasjonen gjennom e-post og sende besvarelsen der
- Studenten har plikt til å varse ved akutt sykdom

- Manglende innlevering uten godkjent forfall regnes som ett forsøk. Jf. Fagskole forskriften (§ 4-6) og følgende rettigheter og konsekvenser

Uteblivelse, manglende levering eller forsinket levering uten godkjent dokumentasjon eller innvilget tilrettelegging etter avtale gir karakteren **ikke bestått eller F (tilsvarende stryk)**.

11 Antall forsøk og konsekvenser ved manglende levering

Som student er du automatisk oppmeldt til eksamen i emner du følger, forutsatt at vilkårene i studieplanen er oppfylt. Hver eksamen eller avsluttende vurdering regnes som **ett forsøk**.

Dette **teller som ett brukt forsøk**:

- du leverer ikke eksamen eller mappe innen fastsatt frist
- du leverer etter fristens utløp uten godkjent forfall eller innvilget tilrettelegging
- du uteblir fra eksamen
- du avbryter eksamen uten gyldig grunn

Dersom du får karakteren **ikke bestått / F**, har du rett til å gjennomføre eksamen på nytt i tråd med forskriften. Den enkelte eksamen kan likevel ikke avlegges mer enn **tre ganger totalt**. Dersom du bruker opp tillatt antall forsøk i et emne uten å bestå, mister du studieplassen, med mindre det foreligger tungtveiende grunner og det gis dispensasjon i tråd med forskriften. Vedtak om tap av studieplass eller dispensasjon fattes av rektor etter innstilling fra studieleder, og regnes som et enkeltvedtak med klagerett.

Manglende levering eller manglende etterlevelse av frister kan derfor få direkte konsekvenser for videre studieprogresjon.

12 Likebehandling og myndighet

Vedtak om eksamen, utsettelse, tilrettelegging og forsøk fattes av *studieleder* i tråd med reglementet. Studieleder kan delegere myndighet til lokale koordinatorene for å effektivisere behandlingen av gyldige søknader om utsettelse på eksamen.

Enkeltavtaler utenfor reglementet skal ikke inngås. *NB! (det vil si at om studieleder har fattet en beslutning, er det basert på full oversikt og informasjon rundt saken er*

det denne som gjelder og studenten kan ikke oppsøke andre ansatte for å forsøke få annen beslutning/respons (les; Utydelig myndighetsstruktur og beslutningslinjer i begrunnelse siste side for forklaring)

13 Sensorordning og vurderingsgrunnlag

Vurdering av eksamen og andre avsluttende vurderinger skjer i tråd med gjeldende forskrift og fagskoleloven. Sensor oppnevnes av studieleder eller emne ansvarlig når vurderingsresultatet skal inngå på vitnemål eller danne grunnlag for karakter i utdanningen. Ved vurdering som etter forskriften krever to sensorer, oppnevnes disse i samsvar med fastsatte bestemmelser. Sensur skal foreligge innen gjeldende sensurfrist, med mindre særlige forhold gjør det nødvendig med forlengelse i tråd med forskriften.

All vurdering skal skje med utgangspunkt i emnets læringsutbyttebeskrivelser og eventuelle skriftlige vurderingskriterier. Ved mappeeksamen foretas en helhetlig vurdering av mappen som samlet produkt, der progresjon, faglig forståelse, anvendelse og refleksjon inngår i vurderingsgrunnlaget.

Veiledning, tilbakemeldinger og dialog underveis i emnet er en del av læringsprosessen og skal ikke forstås som forhåndsgodkjenning av eksamensbesvarelse eller garanti for bestått karakter. Endelig vurdering foretas først ved avsluttende sensur, basert på det materialet som leveres innen fastsatt frist.

Jf. Fagskole forskriftens §§ 4-1, 4-8, 4-10

14 Klage, begrunnelse og etterprøvbarehet

Studenten har rett til begrunnelse for karakterfastsetting og til å klage på karakter i tråd med gjeldende forskrift og fagskoleloven. Klage kan fremmes innen fastsatt frist som er én uke etter at resultatet er kunngjort eller begrunnelse er mottatt. Ved klage på karakter gjennomføres ny sensur i samsvar med forskriften, og ny karakter kan bli samme, bedre eller dårligere enn opprinnelig resultat.

Klage kan kun fremmes på vurderinger som er etterprøvbare. Faglig vurdering av muntlig eksamen og vurdering av praksis, herunder praksisrapport og praktiske ferdigheter, kan etter sin art ikke påklages. Det kan imidlertid klages på formelle feil ved gjennomføringen dersom slike feil kan ha hatt betydning for prestasjonen eller bedømmelsen.

Klage på formelle feil må fremmes innen fastsatt frist og behandles i tråd med forskriftens bestemmelser. Dersom det avdekkes formelle feil som kan ha hatt betydning for vurderingen, kan det gjennomføres ny sensur eller ny eksamen i samsvar med gjeldende regelverk.

Jf. Fagskole forskriftens §§ 4-9 og 4-10

3. Vurderingsoversikt (brukes i studieplan)

Oversikt over vurderingsformer og vurderingsuttrykk

Vurderingsform	Vurderingsuttrykk	Grunnlag
Mappeeksamen	Bestått / Ikke bestått eller A– F	Samlet faglig vurdering opp mot LUB
Hjemmeeksamen	Bestått / Ikke bestått eller A– F	Individuell besvarelse
Muntlig eksamen	Bestått / Ikke bestått eller A– F	Faglig prestasjon
Praksis	Bestått / Ikke bestått	Oppnådd praksis-LUB
Prosjektarbeid	Avhengig av emne	Individuell vurdering

Karakter A – F

Karakter Faglig nivå

A	Fremragende
B	Meget godt
C	God – tilfredsstillende læringsutbytte
D	Lav måloppnåelse
E	Minimumskompetanse
F	Ikke bestått

Vurderingsgrunnlag bestått/ikke bestått

I emner som vurderes med bestått / ikke bestått, tilsvarer **bestått** et faglig nivå som minimum er på nivå med karakter **C** i karakterskala A–F.

Dette innebærer at studenten i hovedsak har oppnådd læringsutbyttebeskrivelsene og viser tilstrekkelig forståelse, anvendelse av kunnskap, ferdigheter og refleksjon på en selvstendig måte. Og viser profesjonell dømmekraft på grunnleggende nivå.

Til studentene

Denne teksten skal leses og signeres av **alle** studenter ved studiestart

Slik vurderes du hos oss

Ved KBT Fagskole vurderes studentenes læring på en faglig forsvarlig, forutsigbar og likebehandlende måte, i tråd med gjeldende forskrift, studieplan og eksamensreglement. Som student har du ansvar for å sette deg inn i disse rammene og forholde deg til dem gjennom hele studiet. Vurderingsform, krav og forventninger fremgår alltid av emnebeskrivelsen og læringsutbyttebeskrivelser.

Ulike emner – ulike vurderingsformer

Vi benytter ulike vurderingsformer, blant annet:

- mappeeksamen
- hjemmeeksamen (tidsavgrenset)
- muntlig eksamen
- praksisrapport eller praktisk vurdering

Vurderingsform, krav, frister og vurderingsuttrykk fremgår alltid av **emnebeskrivelsen**.

Tilrettelegging, dialog eller erfaringer fra ett emne eller studium gir **ikke automatisk rettigheter** i andre emner eller studier.

Ditt ansvar som student

Som student forventes det at du:

- arbeider jevnt og systematisk gjennom hele emnets varighet, i tråd med studieplan og forventet omfang av egenarbeid
- følger fastsatte frister og krav
- setter deg inn i eksamensreglement og emnebeskrivelse
- varsler og dokumenterer forhold som kan påvirke gjennomføring av eksamen innen fastsatte frister

Manglende innsats, manglende levering eller manglende dokumentasjon kan føre til **ikke bestått** og/eller tap av forsøk.

Mappeeksamen – progresjon og forventninger

Ved mappeeksamen forutsettes det at arbeidet utvikles **kontinuerlig fra emnets oppstart**. Utkast, arbeidskrav og obligatoriske leveranser inngår som del av progresjonen. Mappen skal i hovedsak være ferdigstilt før siste fase, som primært er ment for forbedring, struktur og kvalitetssikring.

Sykdom kort tid før innleveringsfrist gir ikke automatisk grunnlag for utsettelse dersom studenten på dette tidspunktet ikke har arbeidet med eller har noe å levere. Eventuell utsettelse vurderes individuelt og gis kun ved dokumentert behov, normalt begrenset til **2–3 dager**. Ved innvilget utsettelse kan besvarelsen bli sensurert i neste sensurperiode.

Hjemmeeksamen

Tidsavgrenset hjemmeeksamen har **absolutte frister**.

Ved akutt sykdom må dette varsles umiddelbart per telefon eller e-post, og legeattest leveres innen fastsatt frist. Manglende levering uten godkjent forfall regnes som ett forsøk.

Ved godkjent behov for tilrettelegging kan det gis begrenset tidsutvidelse innenfor fastsatte rammer.

Tilrettelegging

Tilrettelegging gis kun ved dokumenterte behov og etter søknad innen fastsatt frist.

Tilrettelegging:

- gjelder for det enkelte emnet
- gir ikke automatisk rettigheter i andre emner eller studier
- skal kompensere for dokumenterte utfordringer, **ikke endre faglige krav eller nivå**

Frister, innlevering og forsøk – viktig å vite

- Innleveringsfrister er absolutte
- Digitale eksamenssystemer stenger ved fristens utløp
- Tekniske problemer på egen side regnes ikke som gyldig forfall
- Manglende levering uten godkjent forfall regnes som ett forsøk

Hver eksamen eller avsluttende vurdering teller som **ett forsøk**.

Dersom du **ikke leverer**, leverer **for sent uten godkjent forfall**, **uteblir** fra eksamen eller **avbryter** uten gyldig grunn, regnes dette som et brukt forsøk.

Dersom du får ikke bestått / F, har du rett til å ta eksamen på nytt. Den samme eksamenen kan likevel ikke tas mer enn tre ganger totalt.

Bruker du opp tillatt antall forsøk i et emne uten å bestå kan levering få direkte konsekvenser for videre studieprogresjon.

Vurdering, sensur og veiledning

All vurdering skjer opp mot emnets **læringsutbyttebeskrivelser**. Ved mappeeksamen foretas en helhetlig vurdering av mappen som samlet produkt.

Veiledning og tilbakemeldinger underveis er en del av læringsprosessen, men er **ikke forhåndsgodkjenning** og gir ingen garanti for bestått.

Vurderingsuttrykk

Noen emner vurderes med **bestått / ikke bestått**, andre med **karakter A–F**.

I emner med bestått / ikke bestått tilsvarer bestått minimum **C-nivå**, det vil si at læringsutbytte i hovedsak er oppnådd med tilstrekkelig faglig forståelse, anvendelse og refleksjon.

Klage

Du har rett til begrunnelse og til å klage på karakter i tråd med forskriften. Klage kan kun fremmes på vurderinger som er etterprøvbare. Faglig vurdering av muntlig eksamen og praksis kan ikke påklages, men det kan klages på formelle feil dersom slike kan ha hatt betydning for vurderingen.

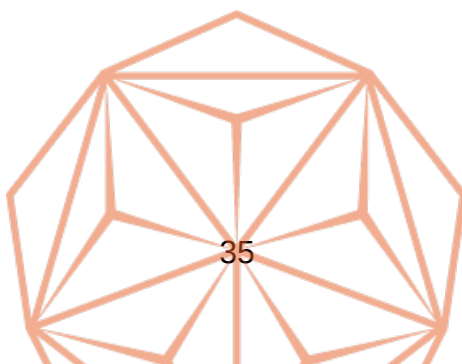
Likebehandling

Alle studenter vurderes etter samme regler. Vedtak om eksamen, utsettelse, tilrettelegging og forsøk fattes av studieleder i tråd med gjeldende reglement. Individuelle særordninger utenfor reglementet gis ikke.

Jeg bekrefter at jeg har lest og forstått informasjonen ovenfor, og er kjent med mitt ansvar som student.

Signatur student: _____

Dato/ sted: _____

KBT Fagskole grunnpillarer

I KBT Fagskole sin søknad om akkreditering, vises det til at utdanningens faglige tilnærming og grunnlag hviler på 3 søyler;

- 1) Forståelse av hvordan sosiale problemer oppstår, skapes og utvikler seg, samt skape et sosialt engasjement.
- 2) Erfaringer med å etablere sosiale virksomheter og med motvirkning av sosiale problemer, enten for egen del eller hos personer man kjenner.
- 3) Kunnskap om etablerervirksomhet og sosial innovasjon.

Gjennom utdanningen vil studentene styrkes på disse sentrale områdene. I henhold til overordnede læringsutbytte beskrivelser, skal studentene tilegne seg kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

Læringsutbyttebeskrivelser, beskrevet for gjeldende akkreditering av Sosialt entreprenørskap:

Overordnede læringsutbyttebeskrivelser

Disse er gjengitt slik disse er akkreditert av NOKUT (NOKUT, 2022)

Kunnskap:

- Kunne om utvikling av sosiale problemer og behov.
- Ha kunnskap om menneskerettigheter, levekår og rettigheter som borger.

- Ha kunnskap om historisk utviklingen av entreprenørskap og sosiale entreprenører i ulike roller.
- Ha innsikt i ulike kunnskapsperspektiver innen sosialt entreprenørskap.
- Ha kunnskap om grunnleggende teori og kreativ tenkning rundt entreprenørskap, sosial innovasjon og samskaping
- Ha innsikt i erfaringsbaserte kunnskapstradisjoner og posisjoner
- Ha innsikt i lovgivning og regelverk som sosiale entreprenører må forholde seg til
- Ha innsikt i tverrfaglig og tverrprofesjonelt samarbeid.
- Ha kunnskap om kommunikasjon og mellommenneskelige relasjoner.
- Ha kunnskap om grunnleggende etisk teori

Ferdigheter:

- Kunne identifisere sosiale problemer
- Kunne kartlegge en situasjon, identifisere behov for endringer og tiltak
- Kunne gjennomføre en analyse og utforme en plan med entreprenørielle tilnærminger
- Kunne anvende erfaringsbasert kunnskap og kreative metoder for å videreutvikle tilnærmingene
- kunne finne fram til og anvende relevante faglige verktøy, materialer, teknikker og uttrykksformer
- kunne bygge positive tillitsvekkende relasjoner til brukere/kunder og oppdragsgivere
- Kunne finne fram til og anvende kunnskap om relevant lovverk og rettspraksis, samt anvende dette ved initiering av sosialt entreprenørskap
- Kunne reflektere kritisk om egen og andres fagutøvelse i samarbeid på ulike arbeidsområder

Generell kompetanse:

- Ha forståelser av utvikling av sosiale problemer og behov.
- Ha forståelse for betydningen av levekår og hvordan det påvirker hverdagslivet.

- Ha forståelse av hvilke faktorer som påvirker livskvalitet hos personer med alvorlige helsemessige og sosiale utfordringer
- Ha forståelse for hva rollen som sosial entreprenør innebærer, herunder ansvar, oppgaver, etiske prinsipper, begrensninger og juridiske rammer.
- Ha utviklet evne til nytenkning og handlingskompetanse for å kunne gi medmennesker nødvendig støtte for å styrke deres autonomi og livskraft
- Ha utviklet en etisk grunnholdning og positivt menneskesyn i samspill med andre.
- Ha utviklet god relasjonskompetanse med forståelse for hva som bidrar til en positiv og likeverdig relasjon

Kompendium kildeliste for SEN021T

Kompendium_SEN021T_25.pdf:

Bandura, A. (1982). Self-efficacy mechanism in human agency. American psychologist,

37 (2): 122-147.

Bandura, A. (1977). Self-efficacy: toward a unifying theory of behavioral change.

Psychological review, 84 (2): 191-215.

Departementene (2018) Samarbeid om sosialt entreprenørskap. Rapport fra tverrdepartemental arbeidsgruppe.

Dees, J., G. (2001). The Meaning of "Social Entrepreneurship". Stanford University.

Dees, J., G & Anderson, B., B. (2003) For-Profit Social ventures. Duke university. Ed.

Eimhjellen, I. & Loga, J. 2016. Utvikling av sosialt entreprenørskap i Norge. Praktisk

økonomi og finans.

Hulgård, L., & Andersen, L. L. (2014). Sosialt entreprenørskap og sosial innovasjon.

Retrieved from <http://dx.doi.org/10.6027/TN2015-502>

Kourilsky, L., M & Walstad, B., W. Social entrepreneurship. Senate Hall Academic Publishing.

Kobro, U., L. (2019). Sosialt entreprenørskap. Økt synlighet og større handlingsrom?

Senter for sosialt entreprenørskap og samskapende sosial innovasjon. Universitetet i sørøst-Norge.

Lee, I. (2016). Sosialt entreprenørskap - en avlegger av velferdsstaten. Praktisk økonomi og finans. Universitetsforlaget AS.

Loga, M., J. (2016) Sosialt entreprenørskap i Norge: en introduksjon til feltet. Praktisk økonomi og finans.

Martin, L. & Osberg, S. (2007). Social Entrepreneurship: The case for Definition. Stanford Social Innovation Review.

Rasmussen, In. & Strøm, Steinar. (2013) Samfunnsøkonomiske effekter av investeringer i sosialt entreprenørskap. Rapport Vista analyse.

Rasmussen, I. (2016) Pøbelprosjekte - godt sosialt entreprenørskap. Universitetsforlaget AS.

Kompendium kildeliste for SEN022P

Kompendium_Strategi_SEN022P v1 - HBR's Must-Reads on Strategy - Hbr.org

What Is Strategy? by Michael E. Porter

The Five Competitive Forces That Shape Strategy by Michael E. Porter

Building Your Company's Vision by James C. Collins and Jerry I. Porras

Reinventing Your Business Model by Mark W. Johnson, Clayton M.

Christensen, and Henning Kagermann

Blue Ocean Strategy by W. Chan Kim and Renée Mauborgne

Nyskapning - arbeidsbok i kreative metoder, Erik Lerdahl, 2017, Spiral, Norsk Bokmål